

Uvjeti za davanje suglasnosti za poslove građenja

Nada Marđetko-Škoro, Lino Fučić

Ključne riječi

djelatnost građenja, poslovi građenja, izvođač, suglasnost, uvjeti, mjerila

Key words

construction activity, construction work, contractor, approval, conditions, criteria

Mots clés

activité de construction, travaux de construction, entrepreneur, approbation, conditions, critères

Ключевые слова

деятельность строительства, строительные работы, исполнитель, согласие, условия, критерии

Schlüsselworte

Bautätigkeit, Bauleistungen, Auftragnehmer, Zustimmung, Bedingungen, Masse

N. Marđetko-Škoro, L. Fučić

Stručni rad

Uvjeti za davanje suglasnosti za poslove građenja

U članku se daje osvrt na Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za započinjanje obavljanja poslova građenja. Opisani su uvjeti koje trebaju ispunjavati odgovorne osobe na gradilištu i uvjeti za izvođače građevinskih radova – poslovne subjekte. Suglasnost, koju daje Ministarstvo za obavljanje djelatnosti građenja, mogu dobiti izvođači koji ispunjavaju opisane uvjete. Navedeni su posebni slučajevi davanja suglasnosti kao i mogućnosti građenja bez suglasnosti.

N. Marđetko-Škoro, L. Fučić

Professional paper

Conditions for granting approval for construction work

An overview of the Bylaw on the conditions and criteria for granting approval for commencement of construction work is presented in the paper. Requirements to be met by key site personnel and contractors (legal persons) are described. This approval, granted by the Ministry for the purpose of undertaking a construction work, may be given to contractors that fulfil the mentioned requirements. Special cases for granting this approval are specified, as well as cases when construction can be undertaken without approval.

N. Marđetko-Škoro, L. Fučić

Ouvrage professionnel

Conditions préalables pour l'approbation des travaux de construction

Un aperçu du Règlement sur les conditions et les critères d'obtention de l'approbation pour entreprendre un travail de construction est présenté dans l'ouvrage. Les conditions à satisfaire par le personnel clé du chantier et par les entrepreneurs (personnes légales) sont décrites. Cette approbation, remise par le ministère pour permettre un travail de construction, peut être accordée aux entrepreneurs qui remplissent les conditions prescrites. Les cas spéciaux d'obtention de la dite approbation sont cités, ainsi que les cas dans lesquels le travail de construction peut être exécuté sans approbation.

Н. Марђетко-Шкоро, Л. Фуич

Отраслевая работа

Условия для выдачи согласия на строительные работы

В статье даётся обзор Правил об условиях и критериях для выдачи согласия на начало выполнения строительных работ. Описаны условия, которые должны выполнять ответственные osoby на строительной площадке и условия для производителей строительных работ – деловые субъекты. Согласность, которую выдаёт Министерство по выполненю строительных работ, могут получить исполнители, которые выполняют описанные условия. Приведены особые случаи выдачи согласия как и возможности строительства без согласия.

N. Marđetko-Škoro, L. Fučić

Fachbericht

Bedingungen für die Ausgabe der Zustimmung für Bauleistungen

Im Artikel gibt man einen Überblick der Verordnung über Bedingungen und Masse für die Ausgabe der Zustimmung für den Anfang der Bauleistung. Beschrieben sind die Bedingungen die die verantwortlichen Personen der Baustelle und die Bauauftragnehmer - geschäftliche Subjekte - erfüllen sollen. Die Zustimmung, die vom Ministerium für Bauleistungen ausgegeben wird, können diejenigen Auftragnehmer erhalten die die angeführten Bedingungen erfüllen. Angeführt sind Spezialfälle der Zustimmungsausgabe, sowie auch die Möglichkeiten ohne Zustimmung zu arbeiten.

Autori: **Nada Marđetko-Škoro**, dipl. ing. građ.; **Lino Fučić**, dipl. ing. građ., Sektor za graditeljstvo Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Zagreb, Ulica Republike Austrije 20

1 Uvod

Izgrađena će građevina ispuniti bitne zahtjeve za građevinu, te druge uvjete propisane Zakonom o gradnji [1], propisima donesenim na temelju tog Zakona i drugim uvjetima propisanim posebnim propisima, između ostalog i ako sve osobe uključene u njezinu gradnju svoj dio posla obave mjerodavno, sukladno ovlastima i u skladu s propisima koji uređuju obavljanje projektiranja, građenja, uporabu građevine i dr. S tim u vezi, provjera i ocjena sposobnosti svih osoba koje sudjeluju u nastanku jedne građevine - projektanata, revidenta, izvođača i nadzornih inženjera, te osoba koje provjeravaju usklađenost gradnje s propisima i priznavanje njihove sposobnosti putem raznih oblika suglasnosti i/ili ovlaštenja jest način na koji se može utjecati na osiguravanje ispunjavanja bitnih zahtjeva.

Što se tiče projektanata i nadzornih inženjera, provjera i ocjena njihovih sposobnosti uređena je obvezom polaganja stručnog ispita i nakon toga nedavno uvedenoga stalnoga stručnog usavršavanja [1] te propisima kojima se uređuju prava i obveze ovlaštenih arhitekata i ovlaštenih inženjera u graditeljstvu [2].

Revidenti kao sudionici u gradnji podliježu provjeri sposobnosti od strane Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (dalje: Ministarstvo), nakon čega dobivaju odgovarajuće ovlaštenje [3].

Osobe koje provjeravaju usklađenost gradnje s propisima podvrgnute su provjeri i ocjeni njihovih sposobnosti u skladu s propisima koji uređuju rad državnih službenika [4].

No područje pružanja građevinskih usluga do sada je bilo, u smislu propisanih uvjeta, najmanje uređeno područje u procesu gradnje građevine. Za obavljanje poslova građenja bila je dovoljna samo registracija za obavljanje djelatnosti, iza koje je često stajalo samo formalno ispunjavanje uvjeta za registraciju - sjedište, tvrtka i odgovorna osoba (direktor), a ne i stvarna sposobnost poslovnog subjekta za obavljanje poslova građenja. Da bi se uredilo područje pružanja usluga građenja, uvodi se za izvođače suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (dalje u tekstu: suglasnost). Primjenom postupka izdavanja suglasnosti provest će se odvajanje izvođača koji ispunjavaju propisane uvjete od onih koji ih ne ispunjavaju. Uvjeti za dobivanje suglasnosti za započinjanje obavljanja djelatnosti građenja propisani su Pravilnikom o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za započinjanje djelatnosti građenja [5] objavljenim u Narodnim novinama broj 89/06 i 90/06 - ispravak.

2 Uređivanje uvjeta za obavljanje poslova građenja

Obvezu posjedovanja suglasnosti za pravne osobe određivao je još Zakon o gradnji iz 1999. god. [6], [7].

No, podzakonski akt koji bi pobliže propisao uvjete i mjerila za davanje suglasnosti nije bio donesen, iako je izrađen nacrt pravilnika koji se temeljio na poticanju uvođenja upravljanja kvalitetom na gradilištima kao uvjeta za davanje suglasnosti [8]. Stoga je i dalje jedini uvjet za obavljanje djelatnosti građenja za pravne osobe ostala registracija. Zakon o gradnji iz 2003. godine [1] ponovno određuje obvezu posjedovanja suglasnosti, ali se ta obveza, zbog ravnopravnosti pravnih subjekata, sada odnosi i na pravne i na fizičke osobe.

Zakonom je uređivanje područja pružanja usluga građenja građevine predviđeno na dva načina:

1. određivanjem uvjeta za pojedince koji u svojstvu odgovornih vode građenje odnosno pojedine radove
2. određivanjem uvjeta za poslovne subjekte - pravne i fizičke osobe koje izvode radove te ishoda suglasnosti za obavljanje poslova građenja.

Uvjeti za odgovorne osobe na gradilištu

Uvjeti za odgovorne osobe koje vode građenje odnosno pojedine radove, tj. za inženjere gradilišta, glavne inženjere gradilišta i voditelje pojedinih radova, koncipirani su tako da odgovaraju složenosti građevina odnosno radova. Inženjer gradilišta i voditelj određene vrste radova može biti diplomirani inženjer odgovarajuće struke odnosno inženjer odgovarajuće struke s najmanje pet godina radnog iskustva u struci i položenim stručnim ispitom. Isti uvjeti propisani su i za glavnog inženjera gradilišta koji se imenuje u slučaju kada u građenju sudjeluje više izvođača.

Za građevine i radove za koje je potrebna kontrola glavnog projekta prema propisu kojim se regulira kontrola projekta dodatni je uvjet da sve navedene odgovorne osobe moraju imati visoku stručnu spremu odgovarajuće struke, pet godina radnog iskustva u struci i položeni stručni ispit. Iznimno te poslove mogu obavljati i osobe sa višom stručnom spremom i položenim stručnim ispitom koje su 11. 10. 1999. imale najmanje deset godina radnog iskustva u vođenju građenja.

Kada se radi o obiteljskoj kući, voditelj građenja može biti i osoba srednje stručne spreme građevinske ili arhitektonske struke s 5 godina radnog iskustva i položenim stručnim ispitom. Voditelj radova na obiteljskoj kući i jednostavnoj građevini može biti i osoba koja ima srednju stručnu spremu bilo koje struke, pet godina radnog iskustva u struci i položeni stručni ispit.

Osoba srednje stručne sprema s 10 godina radnog iskustva i položenim stručnim ispitom može voditi i manje složene radove na građevinama složenijim od obiteljske kuće i jednostavne građevine ako je to određeno suglasnošću.

Tablica 1. Minimalni uvjeti za odgovorne osobe koje vode građenje odnosno pojedine radove prema Zakonu o gradnji

Vrsta građevine ili radova	Uvjeti za odgovorne osobe		
	Glavni inženjer gradilišta	Inženjer gradilišta	Voditelj pojedinih radova
«Uobičajena građevina»*	VSS, VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit	VSS, VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit	VSS, VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit
Građevina, radovi za koje je potrebna kontrola gl. projekta	VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit	VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit	VSS odg. struke + 5 g. rad. iskustva + stručni ispit

* Pod pojmom uobičajene građevine podrazumijeva se takva građevina koja prema svojim karakteristikama ispunjava uvjet da za nju nije potrebna kontrola gl. projekta i koja je složenija od obiteljske kuće i jednostavnih građevina određenih odredbama Zakona o gradnji

Uvjeti za izvođače - poslovne subjekte

Uvjeti koje treba ispuniti izvođač za dobivanje suglasnosti propisani su Pravilnikom o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za započinjanje obavljanja djelatnosti građenja (dalje u tekstu: Pravilnik) [5].

Prema Pravilniku uvjeti koje treba ispuniti odnose se na sljedeće:

- broj radnika i njihovu stručnu osposobljenost
- tehničku opremljenost za obavljanje djelatnosti građenja ili izvođenja pojedinih radova na građevini
- nekažnjavanje odgovorne osobe za kazneno djelo čija je priroda u vezi s obavljanjem djelatnosti građenja.

Uvjet broja radnika i njihove stručne osposobljenosti uključuje:

- propisani najmanji broj radnika koji su zaposleni kod izvođača na neodređeno radno vrijeme, koji imaju odgovarajuću stručnu osposobljenost prema Pravilniku, za koje su podmirene obveze mirovinskog i zdravstvenog osiguranja
- za osobe koje su prema posebnom propisu dužne upotpunjavati i usavršavati znanje (u ovome slučaju to su osobe koje u svojstvu odgovornih osoba vode

građenje odnosno pojedine radove na građevini), a za produženje suglasnosti ispunjen uvjet o propisanom ostvarenom broju bodova prema posebnom propisu.

Uvjet tehničke opremljenosti podrazumijeva posjedovanje sredstava rada potrebnih za obavljanje djelatnosti građenja kao što su: građevni strojevi, uređaji, naprave, oprema, dizalice, prijevozna sredstva, poslovni prostori i sl. Za ispunjavanje ovoga uvjeta nije nužno da izvođač posjeduje sva potrebna sredstva rada, već se uzima u obzir i ugovor o dugoročnom najmu tih sredstava ili dugoročnoj kooperantskoj suradnji s osobom koja ima ta sredstva rada ili osobom koja ima odgovarajuću suglasnost.

Uvjeti za davanje suglasnosti koncipirani su prema složenosti građevina i radova pa su tako najzahtjevniji za građenje cjelovitih, osobito tehničko-tehnološki zahtjevnih građevina. Prema Pravilniku osobita tehničko-tehnološka zahtjevnost građevine obuhvaća:

- tehničku složenost prema kojoj je za građevinu potrebna kontrola glavnog projekta s obzirom na sva tri bitna zahtjeva koja se traže propisom za kontrolu projekata
- tehnološku složenost prema kojoj građevina ispunjava barem jedan od uvjeta postavljenih posebnim propisima iz područja: zaštite od požara, zaštite na radu ili zaštite okoliša
- da je utvrđen interes Republike Hrvatske odlukom Vlade RH ili odredbom posebnog zakona te
- da građevinsku dozvolu izdaje Ministarstvo.

Kao niži stupanj od osobito tehničko-tehnološki zahtjevnih građevina, Pravilnikom su predviđene tehnički-tehnološki zahtjevnost građevine, što obuhvaća:

- tehničku složenost prema kojoj je za građevinu potrebna kontrola glavnog projekta s obzirom na sva tri bitna zahtjeva koji se traže propisom za kontrolu projekata
- tehnološku složenost po kojoj građevina ispunjava barem jedan od uvjeta postavljenih posebnim propisima iz područja: zaštite od požara, zaštite na radu ili zaštite okoliša.

Još niže na ljestvici zahtjevnosti građevina, Pravilnikom su predviđene tehnički zahtjevnost građevine, što podrazumijeva tehničku složenost prema kojoj je za građevinu potrebna kontrola glavnog projekta s obzirom na sva tri bitna zahtjeva.

Pregled jednog od uvjeta (potreban broj zaposlenih radnika) u odnosu na zahtjevnost građevine prikazani su u tablici 2.

Tablica 2. Uvjeti stručne osposobljenosti i broja radnika ovisno o složenosti građevine odnosno radova prema Pravilniku

Vrsta građevine odnosno građevinskih radova	Broj potrebnih radnika prema stručnoj osposobljenosti					
	Uvjeti za voditelja radova	Predradnik/ poslovođa	V., IV., III. st. obrazovanja za svako zanimanje	II. i I. st. obrazovanja za svako zanimanje	Odg. st. obrazovanja za rukovanje sredstvima rada	Najmanji broj radnika 4+5+6
1	2	3	4	5	6	7
I. Osobito tehničko-tehnološki zahtjevna	8	15	30	30	30	500
II. Tehničko-tehnološki zahtjevna	6	10	20	20	20	300
III. Tehnički zahtjevna	4	6	8	15	15	120
IV. Ostale građevine i uklanjanje građ. I, II., III. i IV. skup.	2	3	5	5	5	40
Izvođenje radova na građevinama I., II., III. i IV. skup. i uklanjanje pojedinih dijelova građ. tih skupina	1	1	2	2	2	10
Izvođenje manje složenih radova na građ. I., II., III. i IV. skup.		1	1	1		3

Uvjeti zahtjevnosti građevina moraju biti ispunjeni kumulativno. Ako građevina ne ispunjava samo jedan od uvjeta zahtjevnosti, svrstava se u građevine niže kategorije zahtjevnosti. Razvidno je, dakle, da sve one građevine za koje npr. nije potrebna kontrola glavnog projekta s obzirom na sva tri bitna zahtjeva pripadaju skupini IV.

Suglasnost se može dobiti za građenje kompletne građevine i/ili izvođenje pojedinih radova na građevini. Za izvođenje pojedine vrste radova potrebno je ispuniti uvjete određene za više od 50% radova koji sačinjavaju tu vrstu. U prilogu Pravilnika tablično je naveden orijentacijski popis radova, no suglasnost se može zatražiti i za radove koji nisu sadržani u popisu.

Suglasnost daje Ministarstvo na temelju prethodno danog mišljenja Povjerenstva koje osniva ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a sastoji se od članova Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca graditeljstva, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Osim prijelaznih odredaba kojima se određuje 18 mjeseci za ishođenje suglasnosti od dana stupanja na snagu Pravilnika, te odredaba koje se odnose na rad inozemnih izvođača, nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, određeni su i dodatni prijelazni rokovi za ispunjavanje uvjeta stručne osposobljenosti kako bi se, zbog nedostatka potrebne kvalificirane radne snage, omogućilo izvođačima koji ne ispunjavaju taj uvjet za građenje građevina skupine IV. i izvođenje radova na građevinama skupina I., II., III. i IV., da dobiju suglasnost na

određeni rok do 1. travnja 2009. ako zapošljavaju potreban broj radnika s radnim iskustvom od najmanje deset godina. Nakon toga prijelaznog roka potrebno je ispuniti uvjete iz Pravilnika.

Posebni slučajevi davanja suglasnosti

S obzirom na posebnim zakonom uređena ovlaštenja nekih izvođača, Pravilnikom je predviđeno da se suglasnost može dati i gospodarskim subjektima isključivo za građenje građevina za vlastite potrebe i u slučaju da ne ispunjavaju propisane uvjete. Suglasnost se u tom slučaju daje na temelju dostavljenih podataka o stručnoj osposobljenosti tih gospodarskih subjekata.

Potom, suglasnost se može dati i izvođaču pojedinačnom društvu koje je povezano s više pojedinačnih društava (na pr.: društvo koncerna, holdinga i sl.) koja tako povezana ispunjavaju uvjete za građenje građevina određene skupine složenosti odnosno izvođenje pojedinih radova na građevinama.

Također je omogućeno da izvođači koji imaju suglasnost za građenje građevine određene skupine ili za izvođenje pojedinih radova na tim građevinama, a koji se putem valjanog pravnog posla udruže za potrebe građenja neke građevine, mogu zajedno graditi tu građevinu ili izvoditi pojedine radove na građevini iako je više složenosti od one za koju imaju pojedinačne suglasnosti ako tako udruženi zajedno ispunjavaju uvjete za tu vrstu građevine odnosno radove. Ova mogućnost odnosi se na konkretan slučaj građenja određene građevine ili izvođenje radova gdje izvođači rade zajedno putem valjanog pravnog posla i u tom se slučaju ne izdaje posebna suglasnost.

3 Građenje bez suglasnosti

Propis stupa na snagu 1. listopada 2006., a prijelazni je rok u kojem je potrebno ishoditi suglasnost osamnaest mjeseci. Dakle, nakon 1. travnja 2008. građenje građevina i izvođenje pojedinih radova na građevinama (osim slučajeva koji su određeni Zakonom o gradnji) bit će dopušteno samo izvođačima koji uz registraciju posjeduju i suglasnost Ministarstva.

Iznimka određena Zakonom o gradnji odnosi se na slučaj kada izvođač može obavljati poslove građenja bez posjedovanja suglasnosti. Tako suglasnost nije potrebna za građenje obiteljske kuće, druge građevine građevinske ploštine manje od 400 m² te za radove i jednostavne građevine određene Zakonom.

Druga je iznimka slučaj „samogradnje“ dopušten isključivo na područjima posebne državne skrbi, tamo se investitoru-fizičkoj osobi dopušta da za potrebe svog stambenog zbrinjavanja, u skladu sa Zakonom o obnovi gradi obiteljsku kuću i pomoćne građevine namijenjene redovitoj uporabi obiteljske kuće koje se grade na zemljišnoj čestici obiteljske kuće za koji je izdana građevinska dozvola: garaža, spremište, drvarnica, vrtna sjenica, cisterna za vodu, septička jama i sl.

4 Zaključak

Pravilnik kojim se uređuju uvjeti za izvođače temeljni je dokument za unapređivanje pružanja usluga u graditeljstvu koju osigurava ujednačavanje razine mjerodavnosti svih sudionika u gradnji.

Pretpostavlja se da će se, nakon osnovnog postupka selekcije izvođača koji su sposobni ispuniti uvjete Pravilnika, daljnjim djelovanjem gospodarskih subjekata u graditeljstvu razviti model autonomne regulative, vjerojatno temeljen na pravilima upravljanja kvalitetom koji će osigurati visoku razinu usluge izvođača te ukloniti potrebu za formalnim uređivanjem ovoga područja.

IZVORI

- [1] *Zakon o gradnji* (Narodne novine br. 175/03 i 100/04)
- [2] *Zakon o hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu* (Narodne novine br. 47/98)
- [3] *Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja za kontrolu projekata* (Narodne novine br. 2/00 i 89/00)
- [4] *Zakon o državnim službenicima* (Narodne novine br. 92/05)
- [5] *Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za započinjanje djelatnosti građenja* (Narodne novine br. 89/06 i 90/06 - ispravak)
- [6] *Zakon o gradnji* (Narodne novine, br. 52/99, 75/99, 117/01 i 47/03)
- [7] Mardetko-Škoro, N.: *Licenciranje izvođača*, Seminar o Zakonu o gradnji, zbornik radova, Društvo građevinskih inženjera Zagreb, Medvednica, 16. i 17. veljača 2004., prilog 11
- [8] Dokumentacija Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva